

ÅRSPLAN

FOR
SOLE BARNEHAGE

2018-2019

Innledning

Årsplanen bygger på Rammeplan for barnehager”, hjemlet i lovens § 2, iverksatt 1. august 2017.

Årsplanen skal være et arbeidsdokument for personalet og et opplysningsdokument ut til dere foreldre, som skal vise hva vi velger å vektlegge i arbeidet gjennom barnehageåret.

I årsplanen vil vi belyse hvordan vi vil arbeide for å omsette rammeplanens formål og innhold, og vise hvordan barnehagen arbeider med omsorg, lek, danning og læring. Vi vil også belyse hvordan vi vil arbeide med tilvenning av nye barn, tilvenning ved overgangen fra liten til stor base og hvordan vi jobber med overgangen for barn som skal begynne på skolen.

Arbeidet med barn i barnehagen, skal bygge på barns interesser, behov og utviklingsmuligheter, og rammeplanens syv fagområder skal gjenspeiles gjennom dette arbeidet. Fagområder skal sees i sammenheng, og leken er den som skal være sentralt i arbeidet slik at barnas engasjement og bidrag kan oppleves meningsfullt og morsomt.

Rammeplanens fagområder er;

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

Rammeplanen sier: «Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid».

SOLE BARNEHAGES VISJON OG VERDIGRUNNLAG

Hos oss utvikler barn kunnskap og verdier for fremtiden

Sole barnehage har et personale med mye erfaring og et høyt kompetansenivå. Vi har assistenter og pedagoger som er aktive og engasjerte, og som tar i bruk sin erfaring og kompetanse for å skape et godt oppvekstmiljø for barn.

Vi jobber daglig for å opprettholde og videreutvikle en god faglig barnehage som er orientert mot det samfunnet vi er del av. Vi skaper læringsarenaer der barn får opplevelse og erfaringer i relasjon til andre barn og voksne. Arbeidet som utøves i barnehagen skal bygge på barns interesser, behov og utviklingsmuligheter. For å klare dette vil personalet arbeide med et utgangspunkt i å se, høre og forstå barn, både når vi vurderer, planlegger og tilrettelegger for lek, aktivitet og prosjekter i det daglige. Gjennom dokumentasjoner som f.eks barns tegninger og konstruksjoner, bilder og tekst vil den kontinuerlige prosessen av det barn og voksne arbeider med synliggjøres.

Personalet i Sole barnehage skal gi barn troen på seg selv og andre, i relasjon til enkeltbarn og barn i gruppe. Barna skal støttes og anerkjennes og inspireres og oppmuntres i sin lek. De vil møte utfordringer gjennom samhandling med andre barn og vil gjennom dette få erfaring med å mestre balansen mellom selvhevdelse og å se andres behov. For å klare dette må personalet være til stede sammen med enkelt barnet og barna som gruppe. Personalet vil veilede, oppmuntre og hjelpe barn til å se den andre i læren om seg selv, og de rundt seg. Barnet skal få oppleve, og erfare gleden og avhengigheten av det å være del av noe sammen med andre. Barn skal få undre seg og stille spørsmål, de skal søke opplevelser og gjøre egne erfaringer ut ifra eget ståsted.

Godt samhold, positiv tenkning, toleranse og respekt er viktige elementer i arbeid med barn, i samarbeidet med foreldre og også når det gjelder personalsamarbeidet. Utvikling, endring og service er nøkkelbegreper for arbeidet, og skal sikre kvalitet i alle ledd i vår barnehage.

**Det jeg hører, GLEMMER jeg. Det jeg ser, HUSKER jeg.
Det jeg gjør, FORSTÅR jeg.**

Tilvenning i barnehagen

Rammeplanen sier; Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn».

Tilvenningsperioden i barnehagen er en tid med forandringer i barnets rutiner og omgivelser både for de barna som er kjent, og for de som begynner helt nye i barnehagen. Det å begynne i barnehagen er en individuell prosess, men felles for alle barna er behovet for trygghet og forutsigbarhet gjennom dagen. Dette handler om å sørge for at barnet opplever en hverdag med tydelige rutiner og kjente voksne rundt seg.

Barn vil på en eller annen måte gi uttrykk for hvordan de opplever å begynne i barnehagen. Det å si hade' til mamma og pappa kan for mange være vanskelig. Dette kommer ofte til uttrykk både gjennom gråt og sinne. For de aller fleste barn kommer dette til uttrykk i løpet av de første dagene i barnehagen. For andre barn kommer følelsene til uttrykk først etter noen uker. Det er derfor av betydning at vi arbeider målrettet i hele tilvenningsperioden, for å gi barn og foreldre en følelse av tilhørighet, trygghet og trivsel. Dette vil vi gjøre gjennom å ha et stort fokus på å være tydelig på rutiner og tilstedeværelse gjennom dagen, sørge for at voksne blir kjent med hvert enkelt barn gjennom å bruke tid, være oppmerksom, vise interesse, omsorg og nærhet i alle møter med barnet gjennom dagen. Det kan være å bli trøstet når man er lei seg, få et fang å sitte på, og oppleve en nærhet av trygge voksne i rommet, både i leken, på stallebordet, ved soverutiner osv. Måten den voksne møter barnet på i dette samspillet er av betydning, og stiller krav til at den voksne er sensitiv og emosjonelt tilstede for barnet i alle møter.

Når de aller yngste barna skal bli kjent i barnehagen og med alt rundt seg, er det viktig å snakke om og sette navn på barn og voksne og de tingene som er i barnehagen. Dette er med på å skape trygghet, og gjøre de yngste barna godt kjent med omgivelsene sine. Det er helt nødvendig at vi er på gulvet, er tålmodige og emosjonelt tilstede sammen med barna for både å se, høre og forstå barnets oppdagelsesferd. Dette handler om å gi barn erfaringer og en trygghet på at den voksne er tilstede for barnet, og at han/ hun opplever å ha en "trygg havn" de kan gå/krabbe til og fra gjennom sin tilvenning til de nye omgivelsene i barnehagen.

Omsorg

Rammeplanen sier; «Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle barn oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for».

Hos oss handler omsorg om relasjonen mellom barn og personal, og om hvordan barn og voksne gir og mottar omsorg. Forholdet mellom barn, og mellom voksne og barn skal være preget av tillitt, trygghet, åpenhet, interesse og gjensidighet.

Hos oss skal barn føle seg betydningsfulle. Det skal prege måten barn tas imot på når de kommer på morgenen og hvordan barn møtes gjennom hele dagen med blick, stemme og kropp. Dette gjør vi gjennom å sette oss ned på barnets nivå, lytte inn, ta oss tid og prøver å forstå barnets uttrykk i alle situasjoner og bekrefte deres følelser. Omsorgen skal gis på en slik måte at barnet får styrket sin selvfølelse og sin selvstendighet gjennom å møte voksne som skaper rom for å prøve mye selv, både i måltider og påkledningssituasjoner, på tur og ved ulike aktiviteter gjennom dagen i barnehagen. I spill med barnet skal personalet være støttende og samtidig utfordre, ved å vise og gi dem tid og ved å oppmuntre barnet til å finne ut av og mestre selv.

Barn lærer og handler ut ifra miljøet de er en del av, og personalet må være bevisst sin holdning og væremåte i arbeid med barn og i samarbeid med sine kollegaer. Det er derfor av betydning at personalet jobber kontinuerlig med å reflektere over egne handlinger og egen væremåte inn mot både barn og andre voksne i det daglige.

Danning

Rammeplanen sier; «Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverden og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltagelse i demokratiske fellesskap».

Danning kan for oss forstås som kontinuerlige samhandlingsprosesser innenfor et sosialt og kulturelt fellesskap. Når vi arbeider med danning i barnehagen, handler dette om å lære barn å utvikle kritisk tenkning, kunne yte motstand, og utvikle evne til å være reflekterte og ansvarlige deltakere i de små og store fellesskap barnet inngår i. For å klare dette må personalet i barnehagen, arbeide aktivt med å gi barn opplevelsen av at de er av betydning for fellesskapet. Dette gjør vi ved

å støtte, bekrefte og oppmuntre deres positive handlinger, oppmuntre til meningsytringer og selvstendighet. Det handler også om at vi i vårt møte med barn har åpenhet for flere mulige svar og for forskjellige måter å løse en oppgave på innenfor rammen av etisk refleksjon og faglige overveielser. Vi må ta oss tid og være nysgjerrige og lyttende til deres handlinger og fortellinger. Barn skal få rom for deltakelse ved å få undersøke ulike perspektiver, formulere egne synspunkter og skape mening i den verden de er en del av.

Barns medvirkning

Rammeplanen sier; «Barnehagen skal ivareta barns rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet».

Hos oss har vi fokus på barns medvirkning, gjennom å la barn få mulighet til å påvirke sin egen hverdag. Dette innebærer at alle barn må bli møtt med en anerkjennende holdning og at barns egne opplevelser og meninger respekteres. Barn skal få anledning til å ytre seg, og å få svar. Dette betyr ikke at barn skal få bestemme alt, men få mulighet til å oppleve seg selv som en betydningsfull aktør i fellesskapet. Medansvar, det å erfare å ta ansvar for andre, handler også om å medvirke. Barn skal få delta aktivt og selv være bidragsytere i alle varierte situasjoner en barnehagedag gir. Slik kan vi aktivt bygge oppunder barns interesser, behov og utviklingsmuligheter, og på den måten vil deres uttrykk, tanker og ideer bli ivaretatt. Barnas lek er å betrakte som en viktig ytringsform. Det er derfor av betydning at vi verner om leken, er tilstedeværende voksne som oppmuntrer, setter grenser, veileder og er nysgjerrig på hva barn forteller oss, og gjør gjennom leken sin. For å klare å anerkjenne barns ulike perspektiver som gyldige, må vi være åpne for å anerkjenne hvert enkelt barn som seg selv, med egen identitet og egne intensjoner. Vi skal daglig arbeide aktivt med å fange opp barns ytringer, og etterstrebe et arbeid med refleksjon og ettertanke, slik at personalets pedagogiske praksis utvikles.

Læring

Rammeplanen sier; «I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser».

Det å arbeide med barns læring, er slik vi forstår det en sammensatt prosess og krever en helhetlig tilnærming. Danning, omsorg, lek, læring, sosial kompetanse, kommunikasjon og språk skal sees i sammenheng.

Læring er i seg selv en livslang prosess, og det skjer både i bevisste og ubevisste situasjoner. Barn lærer gjennom erfaringer og opplevelser de får både i samspill med andre og alene, der barn er i aktivitet som gir mening, der de er engasjert, motivert og konsentrert. For å legge til rette for, fange opp og forstå barns læring må personalet arbeide aktivt, være oppmerksom og nysgjerrig på det barn viser og forteller oss både gjennom lek, aktivitet, rutiner og i samspill med andre. Det handler om å ta vare på barns nysgjerrighet, og samarbeide med barna om å utvikle forståelse og kunnskap. For at barnehagen skal være en positiv utviklingsarena for barn, må de voksne være varme, responsive og stimulerende voksne sammen med barn.

Personalet i barnehagen skal bidra til at barn opplever mestring, og blir motivert i alle situasjoner. Dette gjør vi gjennom å motivere barn til å gjøre nye erfaringer, nye opplevelser og la de få utforske utfordringer de møter på. Barn skal få muligheten til å strekke seg og lykkes på områder som er viktig for dem. Barns glede over å mestre, så vel som frustrasjon over å ikke klare, må personalet følge opp i det daglige arbeidet i barnehagen.

Lek – sentralt for barnehageåret 2018 2019

Barnehageåret 2018-2019 har vi valgt å vektlegge et fokus på arbeid med lek i barnehagen. Leken skal være sentral i all planlegging, aktivitet, refleksjon og vurdering av arbeidet på base, og i mindre grupper gjennom året.

Rammeplanen sier; «Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling».

Vi forstår barns lek som svært viktig for barnets trivsel i barnehagen. Barn vil leke, det er det beste de vet fordi leken gir glede, den er indre motivert, spontant og frivillig. Vi vil derfor planlegge for lek, og legge til rette for at barn får både tid og rom til å leke gjennom dagen i barnehagen. Observasjon og samtale med barn vil være en del av det daglige arbeidet i barnehagen, nettopp for å kunne fange opp barns interesser og det de er opptatt av. Vi vil bygge videre på hva barn forteller

oss og dra det inn i leketemaer og aktiviteter som vil gi næring til leken, samtidig som barna på denne måten vil være medvirkende i sin egen hverdag.

I leken utforsker barnet nye måter å handle på. Gjennom leken vil barn kunne dele erfaringer og opplevelser sammen med andre. De vil kunne lære om, og danne grunnlaget for samhandling med andre og bli inkludert i fellesskapet. Her lærer barn seg språk, kroppsspråk og sosiale ferdigheter som samarbeid, forhandling og konfliktløsning. Det handler blant annet om å oppøve en forståelse av de normer og regler som er gjeldene. Lære å vente på tur, dele med andre, forstå skille mellom lek og virkelighet, sette grenser for seg selv og etablere vennskap. Voksnes nærhet og tilstedeværelse i barns lek er derfor av stor betydning. Vi skal jobbe målrettet med å observere og reflektere over barns lek og barnet i samspill med hverandre. For å klare dette må vi være bevisst våre holdninger inn mot barns lek, og kunne veksle mellom å være tilbaketrasket, men tilgjengelig, støttende og inspirerende og være deltakende men ikke ta over, og gripe inn for å veilede ved behov.

Vennskap betyr mye for barn på lik linje som for voksne. Det å ha noen å leke med i barnehagen er grunnleggende for barns trivsel, tilhørighet og meningsskapning, og er en drivkraft til mestring og utfordringer. Det er derfor av betydning at voksne er bevisst sin rolle som støttespillere, og tilretteleggere for barns relasjoner med andre barn i barnehagen. Vi må være oppmerksom på barns erfaringer med å inngå i relasjon til andre barn, slik at hvert enkeltbarn opplever at de både har en positiv betydning for andre barn som deltakere i deres liv, og at andre barn har en positiv betydning for dem. For å klare dette, må den voksne involvere seg gjennom å initiere og inspirere barns til lek med hverandre, og bidra til å legge til rette for tilhørighet og vennskap.

For at barna skal få ideer til ulike aktiviteter og lek, trenger de først og fremst erfaringer. Barn går inn i lek med de erfaringene, de menneskene og det utstyret som er tilgjengelig. Det blir derfor viktig for oss å tilrettelegge og bidra til gode leke situasjoner i barnehagen, der barn får erfaringer med felles leketemaer, der vi bidrar med ulike materiale, rekvisitter og utstyr som barnet kan bruke i leken sin, samt gir barn opplevelser som kan gi ny næring og utvikling i leken. Vi voksne skal være tilstede og tilgjengelige for barna, der vi kan gi de støtte og veiledning i leken.

Arbeid med barnehagens innhold, arbeidsmåter og progresjon

Valg av arbeidsmåter skal bygge på barn og barnegruppas erfaringer, interesser, synspunkter og initiativ, og skal bidra til å gjøre arbeidet med barnehagens innhold spennende og variert.

Rammeplanen sier; «Alle barn skal oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Progresjon i barnehagen skal innebære at alle barn skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang».

For å bedre kunne ivareta progresjonen og det karakteristiske for den enkelte alder, vil vi legge til rette for lek, styrte aktiviteter og tur i mindre grupper gjennom året. Også her vil barns interesser, behov og utviklingsmuligheter stå sentralt. For å klare dette vil en stor del av arbeidet og voksnes praksis i møte med barn være gjenstand for refleksjoner og drøftinger.

<p>Det å være 1 til 2 år Det kan være vanskelig for barn å være adskilt fra foreldre. Barnet er avhengig av trygge kjente voksne rundt seg.</p> <p>Barnet har en intens utvikling på alle områder, og de sanser, utforsker og observerer aktivt for å gjøre seg kjent og trygg med omgivelsene sine.</p>	<p>Voksnes rolle Vi skal sørge for at barnet møter kjente voksne, som er tilstede for barnet. Voksne som er oppmerksomme og trygge og som trøster og gir omsorg til barnet i deres utfordringer ved sin adskillelse fra foreldrene.</p> <p>Vi skal legge til rette for regelmessige rutiner, som vil gi barnet en følelse av orden og forutsigbarhet. Samtidig skal vi følge opp og se det enkelte barns behov i et «her og nå» perspektiv gjennom dagen i barnehagen</p>
<p>Kommunikasjon Barnet formidler sitt budskap gjennom kroppsspråk, lyder og gester. Barnet peker, smiler, og bruker ord og uttrykk.</p> <p>En av de viktigste oppgavene barnehagen har, er å stimulere barns bruk av talespråket.</p>	<p>Vi må tolke og prøve å forstå signalene barnet formidler til oss. Vi skal hjelpe til ved å være nysgjerrig, la barn vise og sette ord på det de forsøker å formidle.</p> <p>Vi skal hjelpe barnet med å sette ord på ting, og vi gjentar og svarer med hele setninger. Barnet skal få gleden av å oppleve sanger, rim og regler i det daglige.</p>
<p>Lek og fellesskap Barnet har stor glede og nytte av å være sammen med andre. Barnet mestrer enkel turtaking, og klarer å ha oppmerksomhet og fokus mot andre og viser glede over samspillet.</p> <p>Barnet har en nysgjerrighet, og en trang til å finne ut av omgivelsene og tingene rundt seg. I denne prosessen lærer de om tingenes egenskaper, hvordan de virker, hva de kan gjøre med dem, hva de er til.</p>	<p>Voksne skal oppmuntre og vise barnet enkel turtaking, gjennom å gi til barnet og si «takk, takk»</p> <p>Vi skal legge til rette for at voksne er tilstede og tilgjengelig for barnet på gulvet, og følger barnets oppdagelser, i møte med leker, andre barn og voksne.</p>
<p>Kropp og bevegelse Barnet viser stor glede ved kroppslig lek, gjennom at de sanser, utforsker, observerer, kryper og krabber, reiser seg opp og bruker kroppen til å gjøre seg erfaringer.</p> <p>Barnet bruker kroppen aktivt med store bevegelser som ved å klatre og balansere på ting, bære på leker, og skyve og dra på leker.</p>	<p>Vi skal gi barn ulike erfaringer og opplevelser ved å bruke kroppen og sansene sine, både ute og inne.</p> <p>Vi skal legge til rette for lek og aktivitet der bruk av kropp og store bevegelser skal være sentralt.</p>

<p>Det å være 2-3 år Barnet søker etter faste regler i sin omverden. De har behov for en forutsigbar hverdag, og derfor blir gjentakelse av handling viktig.</p> <p>Barnet ønsker å være mer selvstendig, og lærer gjennom imitasjon av voksne og av andre barn.</p>	<p>Voksnes rolle Vi skal sørge for at barn opplever forutsigbare dager i barnehagen, gjennom å gjenta rutiner og handlinger gjennom dagen.</p> <p>Vi skal sørge for å gi barn god tid til å gjøre egne erfaringer, og møte barnet med oppmuntring og støtte i forsøk på å være selvstendig.</p>
<p>Kommunikasjon Kjennetegn for barnet er at det har utviklet god språkforståelse og to-ords ytringer. Barnet har et raskt økende ordforråd.</p> <p>Barnets evne til å kommunisere og forstå, øker vesentlig. Barnet snakker stadig mer, og barnet forstår mye av det verbale språket.</p>	<p>Vi skal hjelpe barn med å sette ord på det barnet prøver å si, og gjenta og svare med hele setninger, og stimulere til små samtaler.</p> <p>Vi skal gi barn ulike erfaringer med fortelling, rim, regler og sang. Når vi bruker fortellinger for de yngste barna er det viktig at vi voksne bruker ord og uttrykk som har betydning, er forklarende og skaper mening. Konkrete ting og gjentakelser er gode hjelpemidler for å utvikle språket.</p>
<p>Lek og fellesskap Typisk for alderen er at barn leker side om side, og hermer etter hverandre. Barnet vil gjøre det samme som andre barn. Barnet mestrer begynnende «late-som om leken» og nærmer seg mer og mer lek sammen med andre.</p> <p>Barnets interesser utvides, og barnet leker med ulike ting og temaer. Utprøvingen er nå mer målrettet, og barnet vil ofte klare ting selv.</p>	<p>Vi skal legge til rette, for at barn får både rom og tid til å utfolde seg i leken. Personalet skal være nær barn der leken forgår, for å støtte, veilede og hjelpe barn i deres utvikling og forståelse av sosiale ferdigheter.</p> <p>Vi skal utfordre barnas kompetente handlinger, og iveren etter å lære. Den voksne skal være nær barn, for å støtte, være oppmerksom på barns utprøving og interesse.</p>
<p>Kropp og bevegelse Barnets grunnbevegelser finslipes, og barnet mestrer å gå, løpe, hoppe, klatre, rulle og gå baklengs.</p> <p>Barnet begynner å bruke kroppen sin inn mot ting, som f.eks bygge med klosser, holde vann i en kopp, og sparke en ball, sykle på trehjul - sykkel, bevege seg til musikk ol.</p>	<p>Vi skal sørge for at barn har rom og tid for store grovmotoriske bevegelser gjennom dagen i barnehagen.</p> <p>Vi skal legge til rette for at barn får erfaringer med ulike aktiviteter både ute og inne. Vi skal utfordre, støtte og oppmuntre barnet i utviklingen av sine motoriske ferdigheter.</p>

<p>Det å være 3-4 år</p> <p>Barnet fryder seg over det forutsigbare som gjentakelsen gir, og bidrar til at barnet føler seg tryggere på å uttrykke seg.</p> <p>Barnet utforsker omgivelsene sine, for å tilfredsstillere nysgjerrigheten sin. Barnet er selvstendig i valg av aktiviteter, og gir uttrykk for mestringsglede.</p>	<p>Voksnes rolle</p> <p>Vi skal gi barn forutsigbarhet, gjennom å gjenta de ulike aktiviteter med barn gjennom dagen i barnehagen</p> <p>Vi skal møte barnet der det er, og inspirere til videre utvikling og mestring i det de holder på med gjennom dagen. Den voksne har fortsatt stor betydning for barnets trivsel, både som rollemodell og tilrettelegger.</p>
<p>Kommunikasjon</p> <p>Ordforrådet har utviklet seg, og det meste av språket blir forstått av andre. Barnet mestrer å snakke om ting som ikke er i umiddelbar nærhet.</p> <p>Barnet har stor glede av å leke med ord, og setter stor pris på rim og regler og dens rytmer og klang. De lytter og imiterer ord, og gjentar gjerne ord som de får sansen for.</p>	<p>Vi skal bidra til at barna får en god språkstimulering gjennom barnehagens daglige innhold.</p> <p>Vi skal bruke tid på å fortelle, og samtale med barnet. Vi skal jobbe med å skape en interesse for bøker, ha fokus på rim og regler, og leke med rytme i ord og sanger.</p>
<p>Lek og fellesskap</p> <p>Barn bruker rom og leker allsidig, og barna oppsøker hverandre, venter på hverandre og viser glede over å få leke sammen.</p> <p>Barnet har nødvendige ferdigheter til å bli værende i en leke-situasjon. Barnet mestrer at lekens tema endres, og at nye barn kommer med i leken. Det forventes nå at barnet mestrer tur – taking.</p>	<p>For å styrke vennskap og fellesfølelsen i barnegruppa skal vi legge til rette for felles referanser som vil gi inspirasjon til lek og aktivitet.</p> <p>Vi skal være tilstede og tilgjengelig for barna, og gi barn støtte, veiledning og oppmuntre barnet i lek og aktivitet sammen med andre.</p>
<p>Kropp og bevegelse</p> <p>Barnet kan grunnbevegelsene, og er opptatt av å bruke kroppen sin. Barnet mestrer mange ting, og det å lære noe nytt gir glede og stolthet. Øye – hånd koordinasjonen, er så god at barnet kan f.eks kan å pusle.</p>	<p>Vi skal tilrettelegge for aktiviteter som utfordrer, og gir barna ulike erfaringer ved å bruke kroppen både inne og ute. Vi skal forberede barnet inn mot nye aktiviteter, støtte og veilede barnet der de utfordres.</p>

<p>Det å være 4 til 5 år</p> <p>Vennskap, og det å skape relasjoner til hverandre er sentralt. Barnet er mer opptatt av det å ha en venn, og gjøre ting sammen.</p> <p>Barnet liker utfordringer og trygg på å prøve og feile. Mislykkes barnet, prøver det bare igjen.</p> <p>Barnet har glede av gruppeaktiviteter og har fokus på aktivitet og lekemateriell.</p>	<p>Voksnes rolle</p> <p>Vi skal jobbe med å være gode tilretteleggere og aktive medspillere med barnet. Vi skal være gode forbilder og rollemodeller i arbeidet.</p> <p>Vi skal være tilstedeværende og tilgjengelige voksne som oppmuntrer, støtter og veileder barnet i møte med utfordringer gjennom dagen i barnehagen</p>
<p>Språk</p> <p>Barnet prater ofte mye, og har stor glede av språklig aktivitet, og leker ofte intenst med ord og rytme.</p> <p>Interessen for tall og bokstaver er gryende. Barnet viser interesse for «min» bokstav, egen alder osv.</p>	<p>Voksne skal bidra til god språkstimulering gjennom barnehagens daglige innhold. Både gjennom høytlesning, lek med ord og uttrykk i form av lyd, rim, rytme og regler, sang og i samtale med enkeltbarn og barn i gruppe.</p> <p>Vi skal imøtekomme barnets nysgjerrighet på en utfordrende og utforskende måte.</p>
<p>Lek og fellesskap</p> <p>Barnet har stor fantasi, og har språklige og sosiale ferdigheter som gjør det i stand til å ta kontakt, gjøre avtaler om lekens innhold og deltakernes rolle.</p> <p>Barnet velger lek ut ifra egen interesse, og klarer selv å ta initiativ til lek og bli værende i lek over tid. I lek klarer barnet å leke uten voksne.</p>	<p>Vi skal være oppmerksomme inn mot barns lek, og følge opp barns evne til å akseptere og innordne seg lekens regler og innhold.</p> <p>Vi skal se at barnet mestrer ulike lekeformer, og at barnet klarer å leke med ulikt materiell.</p>
<p>Kropp og bevegelse</p> <p>Barnet er veldig kroppslige av seg i fysisk lek og aktivitet, og viser god utholdenhet i aktivitet. Barnet beveger seg godt, og liker ofte å utfordre seg selv, og gjøre ting litt vanskeligere.</p> <p>Barnet tegner «hodefoting», og tegninger begynner å bli gjenkjennende. Barnet mestrer å «perle» med små perler.</p>	<p>Vi skal legge til rette for ulike aktiviteter gjennom dagen i barnehagen, som stimulerer barnet til å utfordre seg selv i forhold til alder og utvikling.</p> <p>Vi skal være oppmerksomme og følge opp barns nysgjerrighet og lærelyst innenfor de aktiviteter barn velger å gjøre.</p>

<p>Det å være 5- 6 år Barnet er eldst i barnehagen, og viser trygghet i barnehagens daglige utfordringer. Barnet tar initiativ til samspill, lek og aktivitet med andre.</p> <p>Barnet har god selvtillit, tørr å protestere og argumentere og hevde sine synspunkt.</p>	<p>Voksnes rolle Vi skal utfordre og motivere barnet til av og påkledning, rydde etter seg, sortere, konsentrere seg, lytte, ta imot beskjeder, samarbeide med andre, være i dialog, fortelle</p> <p>Vi skal lytte inn barnets innspill, og barnets egne meninger skal respekteres.</p>
<p>Kommunikasjon Barnet bruker lengre og mer kompliserte setninger, og har en begynnelse å interessere seg for lesing og skriving. Barnet kan gjenkjenne og gjenkalle ulike lyder, rim og fortellinger.</p> <p>Barnet oppfatter og forstår både kollektive og individuelle konkrete beskjeder som gis.</p>	<p>Vi skal anerkjenne og oppmuntre barnet i de ulike aktiviteter barnet øver på. Vi skal lese "fortsettelsesbok", og barna skal være med å gjenfortelle det de har hørt. Vi skal lytte og anerkjenne barnets spørsmål og undringer.</p> <p>Vi skal være oppmerksomme på om barnet forstår hva som blir sagt og om barnet klarer å følge opp beskjeder og instruksjoner.</p>
<p>Lek og fellesskap Barnet er ofte en god, trygg og utholdende leker. Leken er mer avansert, barna er mer detaljorientert, fantasifulle og de krever mer av hverandre.</p> <p>Leken kan inneholde lange samtaler hvor de kan konsentrere seg over tid med ting de opplever som interessant.</p> <p>Barnet er selvstendig i regellek, og mestrer enkle spill og leker med mindre støtte fra voksne.</p>	<p>Vi skal hjelpe til å skjerme leken, slik at barnet får tid og rom til å fordype seg og utvikle leken sin. Vi skal gi rom for barnet til å utfolde seg i leken, eksperimentere og fantasere.</p> <p>Vi skal gripe tak i det barna er opptatt av, ta seg tid og være lyttende og nysgjerrig på hva barna sier viser oss.</p> <p>Vi skal være oppmerksom på barns samarbeidsferdigheter, og oppmuntre til samhandling og gjensidighet.</p>
<p>Kropp og bevegelse Bevegelsene til barnet er mer direkte og viser presisjon. Barnets ferdigheter er stabile og viser bedre kvalitet.</p> <p>Barnets finmotorikk og øye-hånd koordinasjon gjør at barnet kan klippe ut figurer, har et godt blyantgrep og kan kopiere enkle former.</p>	<p>Vi skal legge til rette for, og tilføre nye utfordringer og oppgaver som kan løses og mestres.</p> <p>Vi skal tilby barn aktiviteter, oppgaver og utfordringer de kan mestre alene og sammen med andre</p>

Den litt spesielle erfaringen/ opplevelsen

I arbeidet i de ulike aldersgruppene, ønsker vi å legge til rette for noe som er litt spesielt akkurat for alderens interesse og utviklingsbehov. Det handler om å gi barna noe som er litt nytt, og litt annerledes sammen med barn i mindre grupper og sammen med barn på samme alder. Disse temaene og aktivitetene vil i hovedtrekk planlegges, gjennomføres og få et ekstra fokus i teamtid og på tur.

Opplevelsesboksen for 2-3 åringen

Opplevelsesboksen er et element vi vil bringe inn som et fast innslag i teamtid, og på tur. Dette er en egen «boks» som skal være med å skape interesse og nysgjerrighet rundt et bestemt tema. Barn skal oppleve forutsigbarhet, der gjentakelse blir en sikker kilde til glede og mestring og gir mening for de yngste barna. Opplevelsesboksen vil være fylt med ulike konkreter, som har en sammenheng med det vi jobber med. F.eks når vi skal jobbe med farger, kan vi legge et bilde av en jakke som er blå hvis det er fargen blå vi skal bli kjent med. Hva sier dyrene? Kan være et fokus område, da ligger det noen dyr i "boksen", og det vil være en sang til.

Barnetimen for 3-4 åringen

Barnetimen skal være en god opplevelse vi ønsker å gi treåringene. På tvers av basene skal treåringene møtes og få oppleve noe sammen. Barna skal få opplevelser og erfaringer som bygger på deres interesser og synspunkter, samtidig som vi vil gi barn opplevelser som utløser nysgjerrighet og undring. Det kan være arbeid med eventyr, dramatisering, sang og musikk og bruk av instrumenter. Barna skal få oppleve ulike musikkjangre, som de kan danse å bevege seg etter.

Bokprosjekt for 4-5 åringen

I arbeidet med 4- åringene ønsker vi å rette et ekstra fokus på stimulering av barnets estetiske sans, tegneutvikling, fantasi og språk. Som et ledd i dette arbeidet, vil barna få være med å produsere sin egen barnebok. Boken er et samarbeidsprosjekt mellom alle 4 åringene på Sole. Vi starter på høsten både i gruppe på base og på tvers av baser, der barna skal få noen egne opplevelser som stimulerer til fortellinger, samtaler, fantasi og samarbeid. Barna skal selv ha regien på fortellingen

og selv tegne illustrasjonene til boken. Dette skal være en innbundet bok, hvor alle barna får sitt eget eksemplar.

Det siste året i barnehagen 5-6 åringen

Granholmen – I høst og vår halvåret vil vi ukentlig legge til rette for at alle skolestartene møtes på Granholmen. Målet med disse turene er å tilby barna noe nytt, og gi dem positive opplevelser i et fellesskap. Det å gi barn erfaringer med vann og natur, og la de få oppdage og forske på de forandringer som skjer i naturen vil stå sentralt. Vi vil aktivt ta i bruk sjøen og området rundt som en læringsarena.

Svømming – for alle skolestarterne i barnehagen legger vi til rette for svømming i svømmehallen. Fokuser vil være å gi barn mestringsfølelse i vann, og gjøre ulike øvelser som flyteteknikker, bli trygg på å få vann i ansiktet og/eller dukke hele hodet under vann.

Kakaokafè - Kakaokafé arrangeres som oftest i storsalen på Store Sole. Da møtes alle skolestarterne i barnehagen til felles opplevelser og erfaringer gjennom de ulike temaene som blir presentert. Kakaokafè avsluttes alltid med at barna får servert kakao og nystekte boller.

Overganger i barnehagen

Overgang fra liten til stor base

Når våren kommer nærmer det seg tiden når barna på Lille Sole skal flytte over til nye baser i Sole barnehage. Noen skal begynne i 1.etg, mens andre skal begynne i 2.etg eller på Knatten. Det er viktig for oss å legge til rette slik at barna blir så godt kjent som mulig med de nye basene. Det gjennomføres regelmessige besøk, både ute og inne.

Det er viktig i tilvenningsperioden på høsten å innarbeide hensiktsmessige rutinesituasjoner i hverdagen som bl.a samling, rydding, aktiviteter, måltider, hvile og utetid. Dette er med på å skape forutsigbare og trygge dager i barnehagen.

Overgang og forberedelser til skolestart

Hver vår inviteres skolestarterne til besøksdag på skolen sammen med personalet. Vi har flest skolestartere som skal til Store Bergan skole siden barnehagen ligger i Store Bergan skolekrets. De barna som er tilknyttet andre skoler drar også på besøk til sin skole. Når vi besøker de ulike skolene får vi noen ganger være med i en skoletime, vi leker på uteområdet og gjør oss litt kjent. Når et godt samarbeid mellom barnehage og skole ligger til grunn, viser det av erfaring at barna møter skolen med større trygghet.

Informerte, positive og deltagende foreldre og personal i barnehagen, kan bidra til å trygge, støtte og motivere barnet i overgangen.

Barnet skal også ta avskjed med barnehagen, noe som innebærer å ta avskjed med det gamle og ønske det nye velkommen. Dette kan gjøres på mange måter. Her i Sole barnehage markerer vi dette med en overnatting i barnehagen, og en avslutning spesielt for skolestarterne. Her får barna utdelt sine permer, med bilder og tekst fra tiden de har vært i barnehagen.

Dokumentasjon og vurdering

Som vi viser til i Sole barnehages visjon og verdigrunnlag, vil arbeidet som utøves gjennom dagen i barnehagen bygge på barns interesse, behov og utviklingsmuligheter. Leken vil være sentralt i arbeidet, spesielt i tiden vi er sammen på base, ut over teamtid og tur. Arbeidet vil preges av lek i her og nå situasjoner, samt små og store prosjekter som kan foregå over tid.

Vi vil dokumentere arbeidene, og bruke dokumentasjonen aktivt i samtale med barn og i personalgruppen når det skal planlegges for videre arbeid på base. Dagene våre i barnehagen vil vi dokumentere gjennom å lage dagsrapporter med tekst og bilder, som publiseres i barnehagens nettbaserte løsning Vigilo. Gjennom møtevirksomheten vår på dagtid og kveld, vil vi bruke tid på refleksjon rundt arbeidet med barna, og bruke veiledning systematisk for stadig å vurdere og forbedre vår praksis – alt til barnas beste.

